

УДК 323.22

Павелко М.С.¹, Сергієнко Т.І.²

¹ студ. гр. Ю-217 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. політ. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ІДЕОЛОГІЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ РУХІВ

Реалії сьогодення свідчать, що у сучасному світі все більшої ваги набувають рухи, які представляють альтернативні візії суспільно-політичного розвитку. Альтернативні соціальні ідеї відбивають прагнення вийти за межі традиційних ідеологічних систем і дати тлумачення новим соціальним проблемам наприкінці нинішнього тисячоліття з позицій гуманізму через провідне поняття «людина». Різномірний соціальний склад обумовлює мозаїчний, еkleктичний характер ідеології альтернативістів. Їй властива критична спрямованість щодо багатьох явищ сучасного суспільства, яка доходила до повного заперечення існуючого соціального ладу. Помітний і вплив анархізму, тобто ідеї бездержавного устрою суспільства. Програми альтернативних рухів включають широкий спектр вимог: захист природи, усунення загрози ядерної війни, виховання людей у дусі нових цінностей, повна зайнятість і участь працівників в управлінні виробництвом, припинення всіх форм дискримінації [3, с. 377].

Теоретики альтернативних рухів (Е. Шумахер, І. Ілліч, І. Штрассер) характеризують сучасне суспільство як «систему», що є безликою централізованою структурою, яка позбавляє індивіда можливості самореалізуватись і усвідомити власні інтереси. Найбільш помітну роль в сучасному світі відіграють такі рухи як: за новий стиль життя, екологічний та антивоєнний. Набирають силу молодіжні, феміністські і правозахисні виступи. В ідейному відношенні найбільш розробленими є програми екологічних рухів, особливо «зелених». Цей суспільно-політичний рух виник в кінці 70-х - початку 80-х рр. Програмні положення партій «зелених»

включають широке коло вимог: охорона природи і середовища проживання людини, підпорядкування господарської діяльності вимогам екологічного імперативу, ліквідація великих економічних структур, проведення заходів щодо забезпечення повної зайнятості та участі працівників в управлінні, демократизація держави, захист світу, повне знищення зброї масового ураження. Екологічний рух починав з привертання уваги громадськості до вирішення глобальних проблем сучасності і тотальної критики буржуазного суспільства і його політичних інститутів [2, с. 31]. Поступово склалося реформаторське крило, пов'язане з переглядом окремих буржуазних цінностей, а не з опозицією системі в цілому. Але всередині екологічного руху є і течія екоправих, які дотримуються тієї точки зору, що тільки тоталітарна держава, яка скасовує демократичні свободи, може запобігти хаос і екологічну катастрофу. Ідеологія антивоєнного руху об'єднує цілий спектр ідей, які обґрунтовують необхідність боротьби проти мілітаризму, військової небезпеки і застосування насильства у вирішенні політичних проблем. У 1920-30 рр. виникли перші пацифістські суспільства і почалося швидке поширення їх ідеології. (Пацифізм заперечує всякі війни, незалежно від їх характеру і мети, засуджує будь-яку збройну боротьбу, що тягне за собою людські жертви). В даний час в антивоєнному русі спостерігається тенденція переростання його в рух за виживання людства, за без'ядерний, ненасильницький світ. До альтернативних рухів відносяться і так звані «громадські ініціативи» - їх найбільш поширена, але найменш організована форма. Центральний момент їх діяльності - це боротьба за задоволення будь-яких конкретних вимог, а також розробка і реалізація соціальних проектів. Близькі до «цивільним ініціативам» організації альтернативного способу життя, які намагалися змінити життя суспільства шляхом створення громад і комун, альтернативних підприємств і організацій [1, с. 38].

Таким чином, зазначимо, що в цілому для альтернативних рухів характерно те, що входять до них організації мають найчастіше велику підтримку, ніж традиційні партії, але їх розвиток супроводжується спадами і підйомами активності. Вони породжують нові форми соціального життя і організації, згуртовують, єднують людей, формують основу для єдності дій різних верств і груп населення. Слід зазначити, що елемент стихійності, властивий новим соціальним рухам, може породити іноді і деструктивні дії, особливо в разі посилення націоналістичних настроїв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ігнатов П. С. Діяльність альтернативних суспільно-політичних рухів: виклики та можливості для демократії // Актуальні проблеми політики. 2012. Вип. 47. С. 36-41.

2. Сергієнко Т.І. Сутність та динаміка екологічних проблем // Матеріали міжвузівської студентської наукової конференції. Сучасні екологічні проблеми та молодь - IV. Запоріжжя, 2008. С. 31-32.

3. Сергієнко Т.І. Теоретико-методологічні підходи до розуміння політичної ідеології та її вплив на розвиток суспільства // The 4th International scientific and practical conference «Science, society, education: topical issues and development prospects» (March 16-17, 2020) SPC «Sci-conf.com.ua», Kharkiv, Ukraine. 2020. С. 376-380.